

Nápoveda pre Lingea Lexicon 2000

Ďo sa zobrazuje v okne Lexiconu ?

Panel nástrojov hneď pod menu

Výsledok otázky v $\frac{3}{4}$ avej hornej časti okna

Zoznamy odkazov v $\frac{3}{4}$ avej dolnej časti okna

Preklady hesiel v pravej časti okna

Stavový rad na dolnom okraji okna

Panel uèenia ak spustíte uèenie slovíèiek

Panel skúšania ak spustíte skúšanie slovíèiek

Príkazy

Súbor

Úpravy

Heslá

Nápoveda

Informácie

O výrobcovi

Príkazy menu Súbor

Menu Súbor obsahuje nasledujúce príkazy:

Angliëtina	Zvolí anglicko-slovenský a slovensko-anglický slovník.
Nemèina	Zvolí nemecko-slovenský a slovensko-nemecký slovník.
<u>Nastavenie</u>	Umožní meniť poradie a výber aktívnych slovníkov.
<u>Koniec</u>	Ukonèí program Lingea Lexicon.

Príkazy menu Úpravy

Menu Úpravy obsahuje nasledujúce príkazy:

<u>Kopírovať</u>	Skopíruje zvolené slovo alebo iný preklad do schránky.
<u>Vložiť</u>	Vloží text zo schránky do vstupného okna a vyhľadá príslušné heslo.
<u>Vlastný slovník</u>	Umožní doplniť alebo zmeniť vlastné heslo alebo dodatok k heslu.
<u>Vlastné témy</u>	Umožní doplniť alebo zmeniť vlastné témy - užívateľské okruhy.
<u>Písmo</u>	Umožní zmeniť základné písmo používané v programe.
<u>Možnosti</u>	Umožní meniť vzhľad aplikácie, zobrazované informácie a iné.

Príkazy menu Heslá

Menu Heslá obsahuje nasledujúce príkazy:

<u>Nájs</u>	Umožní vyhľadavať heslo v slovníku.
<u>Učenie</u>	Umožní spustiť režimy učenia alebo skúšania buď dodaných alebo vlastných tématických okruhov.
<u>Tvaroslovie</u>	Zobrazí v prehľadnej tabuľke správne tvary slova.
<u>Výslovnosť</u>	Prehrá výslovnosť slova (iba ak máte zvukovú kartu a vložené CD s Lexiconom).
<u>Porovnanie</u>	Zobrazí dialóg pre porovnávanie pôvodnej a vlastnej výslovnosti.
<u>Späť</u>	Posun na predchádzajúce heslo v histórii otázok.
<u>Dopredu</u>	Posun na nasledujúce heslo v histórii otázok.
<u>Predchádzajúci</u>	Posun na predchádzajúce heslo v abecednom usporiadaní.
<u>Nasledujúci</u>	Posun na nasledujúce heslo v abecednom usporiadaní.

Príkazy menu Nápoveda

Menu Nápoveda obsahuje nasledujúce príkazy:

- Témy Zobrazí zoznam položiek nápovedy.
- O programe Zobrazí verziu programu a vlastníka autorských práv.

Nastavenie

Tento príkaz použijete v prípade, ak ste zakúpili viacero slovníkov pre jeden jazyk a chcete zmeniť poradie prehľadávania týchto slovníkov alebo niektoré slovníky z prehľadávania celkom vypustiť. Môžete meniť poradie ako základných, tak i vašich užívateľských slovníkov, ktoré možno umiestiť i na prvé miesto v zozname.

Po stisnutí príkazu sa objaví dialóg Nastavenie slovníkových sád.

Dialóg Nastavenie slovníkových sád

Ak máte napríklad zakúpený anglický ve¾ký a nemecký študijný slovník, automaticky sú nastavené sady **Angliètina** a **Nemèina**. Tie aj uvidíte v zozname v hornej èasti tohto dialógu.

Môžete prida¾ ďalšiu sadu, premenova¾ èi zruši¾ existujúcu sadu slovníkov alebo zmeni¾ poradie slovníkov pri východiskovom i cie¾ovom jazyku. Význam jednotlivých tlačidiel je nasledujúci:

Nové

Po stisnutí tohto tlačítka môžete do zoznamu prida¾ novú sadu. Kurzor sa presunie do zoznamu hesiel, vytvorí novú položku Nová sada a zaháji editáciu tohto textu. Po jeho zmene stisnete Enter, èim editáciu ukonèíte a môžete nastavi¾ východiskový a cie¾ový jazyk a poradie slovníkov. Nové heslo môžete vloži¾ tiež stisnutím klávesy **Ins** v zozname sád.

Premenova¾

Týmto príkazom spustíte editáciu mena slovníkovej sady, ak ho potrebujete zmeni¾. Tiež ale staèí dvakrát po seba klepnú¾ na zvolené meno a editácia sa takisto spustí.

Odstráni¾

Týmto príkazom zrušíte aktuálnu sadu v zozname. Heslo môžete zruši¾ tiež stisnutím klávesy **Del** v zozname hesiel.

Východiskový

Tu si zvolíte východiskový jazyk obojstranných slovníkov, napr. angliètinu.

Cie¾ový

Tu si zvolíte cie¾ový jazyk obojstranných slovníkov, napr. slovenèinu.

Slovníky

Tu máte možnos¾ v dialógu Výber a poradie slovníkov zmeni¾ doterajšie poradie slovníkov.

OK

Ukonèí zmenu slovníkových sád a všetky zmeny uloží.

Storno

Týmto ukonèíte úpravu všetkých slovníkových sád s tým, že vykonané zmeny si neželáte uloži¾.

Výber a poradie slovníkov

V tomto dialógu môžete zmeniť poradie a výber prehadzovaných slovníkov podľa svojich potrieb.

V ľavom zozname sú uvedené tie slovníky, ktoré sa majú pri otázke prehadzovať, v pravom zozname sú potom ostatné slovníky pre danú dvojicu jazykov. Poradie slovníkov v ľavom zozname sa dá meniť tlačítkami **Hore** a **Dole**, poradie slovníkov v pravom zozname nie je dôležité.

Presun slovníkov medzi ľavým a pravým zoznamom sa vykoná tlačítkami < a >.

Koniec (Menu Súbor)

Použite tento príkaz, ak chcete ukončiť program Lexicon.

Všetky nastavené parametre v dialógoch Nastavenie, Možnosti, Nájdí heslo alebo Učenie a skúšanie, ěalej potom poloha a veľkosť okna ěi história vami zadávaných hesiel sa zapíšu do systémového registra. Pri opätovnom spustení sa Lexicon uvedie automaticky do rovnakého stavu, v akom bol skôr.

Skratky

Klávesa: ALT+F4

Kopírování (Menu Úpravy)

Tento příkaz použijete v případě, ak chcete přenést označený překlad z Lexiconu do jiné aplikace, např. textového editoru. Ak ste ¾avým tlačítkom myši nevybrali medzi prekladmi žiadne slovo, príkaz sa neuskutoční.

Skopírovaním textu do schránky nahradíte jej predchádzajúci obsah.

Skratky

Klávesa: CTRL+C

Vložiť (Menu Úpravy)

Tento príkaz použijete v prípade, že ste do schránky skôr vložili text z inej aplikácie, napr. textového editoru a chcete nájsť jeho preklad. Môžete takto prenášať jednotlivé slová alebo i skupiny slov. V druhom prípade Lexicon okamžite zobrazí preklad prvého slova a ďalší umiestni do zoznamu v hornom okne navigačného panelu. Potom môžete jednoducho tlačítkom myši alebo šípkami prechádzať medzi prekladmi jednotlivých slov celého spojenia.

Skratky

Klávesa: CTRL+V

Vlastný slovník (Menu Úpravy)

Použijte tento příkaz v případě, ak chcete vložit vlastní heslo alebo pridať ďalší preklad k už existujúcemu heslu. Lexicon ukladá takto pridané dodatky do zvláštného súboru, ktorý je možné samostatne editovať v ľubovoľnom editorovi (i Notepad). Pridané heslá sa potom pri hľadani zobrazujú pod samostatnou ikonou. Dodatky je možné kedykoľvek znovu upraviť, doplniť, prípadne celkom vypustiť.

Příkaz zobrazí dialóg Užívateľský slovník.

Skratky

Klávesa: CTRL+D

Dialóg Užívateľský slovník

Dialóg obsahuje dve základné položky:

- zoznam slov vo vlastnom slovníku
- editačné pole pre vlastné preklady a poznámky

V poli prekladov je možné používať niekedy značiek, ktoré spôsobia, že heslo je potom zobrazené takmer v tej podobe, ako ho poznáte zo základných slovníkov Lexiconu, teda farebne či typom písma odlišné preklady, príklady a doplnkové poznámky. Napr. pre užívateľské heslo **run** je možno zapísať

=beža, uteka (%náhlivo, rýchlo)

=kandidova (%na funkciu)

?run for = kandidatúra (%na èo)

Skúste a uvidíte.

Zoznam slov je zoradený s výnimkou neskôr pridaných hesiel, ktoré sú ukladané pre lepšiu orientáciu na konci zoznamu. Po ďalšom spustení Lexiconu sa však automaticky zatriedi.

Nové

Po stlačení tohoto tlačítka môžete do dodatkov vložiť nové heslo. Kurzor sa presunie do zoznamu hesiel, vytvorí novú položku Nové heslo a zahájí editáciu tohoto textu. Po jeho zmene stisknete Enter, čím editáciu ukončíte a ďalším stiskom klávesy Enter sa presuniete do editačného poľa. Nové heslo môžete vložiť tiež stisnutím klávesy **Ins** v zozname hesiel.

Premenovať

Týmto príkazom spustíte editáciu heslového slova, ak ho potrebujete zmeniť. Rovnako stačí dvakrát po seba kliknúť na zvolené heslo a editácia sa tiež spustí.

Odstrániť

Týmto príkazom zrušíte aktuálne heslo v zozname. Lexicon žiada potvrdenie tejto akcie. Po kladnej odpovedi zruší celé vami skôr vložené heslo. Heslo môžete zrušiť tiež stisnutím klávesy **Del** v zozname hesiel.

OK

Ukončí editáciu vlastných dodatkov a všetky zmeny zapíše.

Storno

Týmto príkazom ukončíte úpravu celého slovníka dodatkov s tým, že vykonané zmeny si neželáte uložiť. Ak ste v slovníku vykonali určité zmeny, Lexicon si vyžiada potvrdenie tejto akcie.

Vlastné témy (Menu Úpravy)

Použijete tento príkaz v prípade, ak chcete vytvoriť vlastné témy alebo upraviť či zrušiť témy skôr vytvorené. Podľa existujúceho smeru prekladu (zo slovenčiny / do slovenčiny) upravíte témy vytvorené buď v cudzom jazyku (angličtine alebo nemčine) alebo v slovenčine. Lexicon ukladá takto pridané skupiny hesiel do zvláštného súboru, ktorý je možné samostatne editovať. Už raz vytvorené tematické skupiny je možné kedykoľvek znovu upraviť, doplniť, prípadne celkom vypustiť.

Príkaz zobrazí dialóg Vlastné témy.

Skratky

Klávesa: CTRL+E

Dialóg Vlastné témy

Dialóg obsahuje dve základné položky:

- zoznam vlastných tematických skupín
- editačné pole pre zoznam hesiel v skupine

Zoznam tém je zoradený s výnimkou neskôr pridaných tém, ktoré sú ukladané pre lepšiu orientáciu na konci zoznamu. Po ďalšom spustení Lexiconu sa však automaticky zatriedia.

OK

Ukončí editáciu vlastných tém a všetky zmeny zapíše.

Nové

Po stisnutí tohoto tlačítka môžete vytvoriť novú tému. Kurzor sa presunie do zoznamu tém, vytvorí novú položku Nová téma a spustí editáciu tohoto textu. Po jeho zmene stisknete Enter, čím editáciu ukončíte a ďalším stiskom klávesy Enter sa presuniete do editačného poľa. Novú tému môžete založiť tiež stlačením klávesy **Ins** v zozname tém.

Premenova

Týmto príkazom spustíte editáciu mena témy, ak ju potrebujete zmeniť. Rovnako stačí dvakrát po seba kliknúť na zvolené heslo a editácia sa tiež spustí.

Odstráni

Týmto príkazom zrušíte celú aktuálnu tému v zozname. Lexicon žiada potvrdenie tejto akcie. Po kladnej odpovedi zruší celú vami skôr vytvorenú tému. Tému môžete zrušiť tiež stisnutím klávesy **Del** v zozname tém.

Storno

Týmto príkazom ukončíte úpravu vlastných tém s tým, že vykonané zmeny si neželáte uložiť. Ak ste vykonali určité zmeny, Lexicon si vyžiada potvrdenie tejto akcie.

Písmo (Menu Úpravy)

Použijte tento příkaz v případě, že chcete změnit ve³/₄kos² nebo typ písma, kterým se zobrazuje text hesla. Po vyvolání příkazu se zobrazí dialog, v kterém můžete měnit písmo, jeho rez, ve³/₄kos² a skript. K změně rezu dojde ve všech oknech s výjimkou okna překladu, kde program sám volí vhodný rez pro heslové slovo, základní překlady a doplňující poznámky. Skript by měl být stredo-európsky, jinak se vám některé písmena nebudou zobrazovat správně.

Možnosti (Menu Úpravy)

Tento príkaz sústreďuje v niekoľkých záložkách všetky voľby, ktorými môžete upraviť výzor a správanie Lexiconu podľa svojich potrieb.

Vzhľad

Tu nastavíte vzhľad aplikácie.

Odkazy

Tu zabezpečíte rozsah informácií zobrazovaných v okne odkazov.

System

Tu nastavíte ďalšie systémové voľby.

Možnosti - Vzhľad

V tejto záložke sú sústredené voľby ovplyvňujúce vzhľad Lexiconu. Sú to predovšetkým:

Panel nástrojov

Zmeňte túto voľbu, ak chcete zobrazíť alebo naopak skryť Panel nástrojov, ktorý obsahuje tlačítka často používaných príkazov programu Lexicon.

Navigačný panel

Zmeňte túto voľbu, ak chcete zobrazíť alebo naopak skryť okno s Výsledkom otázky a Zoznamy odkazov, ktoré sa nachádzajú v ľavej časti okna programu Lexicon. Obsahuje dve okná, a to výsledok otázky a odkazy na ďalšie heslá.

Stavový riadok

Zmeňte túto voľbu v prípade, že chcete zobrazíť alebo naopak skryť stavový riadok na dolnom okraji okna programu Lexicon. Tento riadok obsahuje podrobnejšiu nápovedu k položkám menu alebo Panelu nástrojov.

Vždy navrchu

Použite tento príkaz v prípade, ak potrebujete, aby okno Lexiconu bolo stále viditeľné i v prípade, že pracujete s inou aplikáciou, ktorá by ju inak zakryla. Pri zaškrtnutej voľbe je okno umiestené nad všetky ostatné okná, pri vypnutej voľbe ju obvykle iná aplikácia prekryje. Táto voľba môže byť užitočná v kombinácii s prepínačom **Preberať heslá zo schránky Windows** dialógu Možnosti - Systém.

Obvyklé kombinácie týchto prepínačov možno rýchlo nastaviť nasledujúcimi tlačítkami:

Štandardný

Implicitné nastavenie Lexiconu. Obidva panely i stavový riadok sú viditeľné, Lexicon nezostáva navrchu.

Minimálny

Minimálna podoba. Zostáva len okno s prekladmi, navyše je Lexicon umiestnený do pravého horného rohu obrazovky s nastavenou voľbou vždy navrchu.

Možnosti - odkazy

V tejto záložke môžete nastaviť, ktoré informácie si želáte zobrazovať v 3/4avom dolnom okne Lexiconu. Máte tieto možnosti:

Synonymá a antonymá

Slova rovnakého, podobného alebo naopak opačného významu.

Originálne témy

Tematické okruhy, ktoré boli dodané ako súčasť Lexiconu.

Vlastné témy

Odkazy na témy, ktorá ste si vytvorili sami v dialógu Vlastné témy.

Morfologicky spriaznené slová

Táto voľba povoľuje zobrazenie všetkých odkazov zobrazených v záložke **Tvary**. V závislosti na slovníku ide o predpony, prípony, frázové slovesá či kmene slova.

Kolokácie (slovné spojenie)

Touto voľbou povolíte zobrazovanie všetkých slov, ktoré obsahujú aktuálne heslo ako súčasť zloženiny alebo slovného spojenia. Tento zoznam môže obsahovať i niekoľko desiatok rôznych hesiel.

Vlastné kolokácie

Týmto povolíte zobrazovanie všetkých kolokácií, ktoré ste pridali do hociktorého užívateľského slovníka. Odkazy sa zobrazujú u všetkých slov, ktoré tvoria túto kolokáciu.

Abecedné okolie slova

Táto voľba je štandardne vypnutá. Po jej zapnutí sa budú v poslednej záložke zobrazovať heslá z abecedného okolia hesla.

Posledná voľba **Na zobrazenie používania záložky** umožňuje vybrať si medzi zobrazením všetkých informácií v podobe jedného stromu (ako tomu bolo v predchádzajúcej verzii) alebo prehľadne do viacerých záložiek so stromami alebo zoznamami.

Možnosti - Fulltext

Túto záložku využijete iba v prípade, že máte zakúpený slovník podporujúci fulltextové hľadanie (v súčasnosti veľa slovníky). Tu môžete vhodne obmedziť, v ktorých častiach hesla sa má hľadať. Do úvahy prichádzajú nasledujúce možnosti:

Frázy a idiómy

Hľadá sa v heslovom slove a všetkých frázach a idiómoch (zobrazované tučne čiernou farbou)

Preklady

Hľadá sa medzi prekladmi hesla (normálnym písmom čierne)

Kontextové poznámky

Hľadá sa v upresňujúcich poznámkach na riadku prekladov (kurzívou zelene)

Príklady a ich preklady

Hľadá sa medzi príkladmi a ich prekladmi (zobrazované tučnou kurzívou).

Výklady a definície

Hľadá sa v definíciách či výkladoch (zobrazené obyčajnou čiernou kurzívou). Definície sa používajú v prípadoch, keď neexistuje presný alebo výstižný ekvivalent alebo keď je vhodné uvedený preklad nejako rozviesť či upresniť.

Valené informácie (zobrazované modro kurzívou) sú z fulltextového hľadania zámerne vydaté! Obsahujú totiž len pádové predložky a osobné zámená, resp. skratky ako sb, sth, j-n., etw. apod.

Posledná voľba **Výsledok hľadania zobrazí v podobe stromu** znamená, že nájdené heslá sú zoskupené podľa vyššie uvedených položiek. V opačnom prípade sú heslá usporiadané jednoducho v abecednom zozname.

Ak necháte Lexicon hľadať vo všetkých položkách, je asi výhodnejšie mať túto voľbu zapnutú, ak hľadanie obmedzíte len na jeden či dva vyššie uvedené prípady, môže byť praktickejší abecedný zoznam.

Bližšie informácie o fulltextovom hľadaní pozri [Otázky fulltextového hľadania](#).

Možnosti - Systém

Táto záložka sústreďuje ďalšie voľby obvykle systémového rázu, napr. reakciu na nový text v schránke Windows či nastavenie jazyka, akým s vami Lexicon rozpráva.

Komunikácia v jazyku

V tomto zozname si môžete zvoliť, v akom jazyku majú byť všetky texty v Lexicone: menu, dialógy, informácie na stavovom riadku a tiež táto nápoveda. Môžete voliť medzi slovenčinou, češtinou, angličtinou a nemčinou.

Preberanie heslá zo schránky Windows

Voľbu použijete v prípade, ak chcete nastaviť alebo naopak vypnúť režim automatického preberania hesiel zo schránky. V prípade zaškrknutia tejto voľby je režim zapnutý. V tomto režime Lexicon sleduje, či sa v schránke neobjaví nejaký text. V prípade, že sa tak stane, Lexicon si tento text preniesie do okna na zadávanie hesiel a ihneď zobrazí preklad tohoto hesla. Ak je okno Lexiconu zakryté inými aplikáciami spustenými pod Windows, Lexicon sa sám presunie hore tak, aby bol preklad slova ihneď viditeľný.

Týmto spôsobom môžete vyhľadať nielen preklad jedného slova, ale i celých spojení. Bližší opis nájdete pri príkaze Vložiť.

Ak cez schránku prenášate iné dáta ako text, napr. obrázok, zvuk alebo multimediálny záznam, Lexicon tieto dáta ignoruje.

Vyslovovanie každého zobrazeného hesla

Voľbu použijete v tom v prípade, ak chcete zapnúť alebo naopak vypnúť režim automatického prehrávania výslovnosti zobrazovaných hesiel. Ak máte voľbu dovolenú, Lexicon Vám vždy pri zobrazení nového hesla prehrá jeho správnu výslovnosť.

Nové heslo sa zobrazí v týchto prípadoch:

- po zadaní hesla v zadávacom poli Panelu nástrojov alebo v dialógu Nájdí heslo
- po vložení slova zo schránky do Lexiconu
- pri presune na predchádzajúce alebo nasledujúce abecedné heslo
- pri posune v zozname výsledkov otázok alebo v zozname synonym

Pozri tiež príkaz Výslovnosť.

Výber zložky

V tomto dialógu môžete vybrať inú zložku, ako je štandardne nastavená. Ak sa nachádza na inom disku než máte zobrazený, vyberte najprv vhodný disk v dolnom okienku. Ak sa táto zložka nachádza na inom počítači v sieti, musíte mať tento disk namapovaný ako svoj logický disk.

Ak chcete vytvoriť novú zložku, musíte dopísať jej meno v hornom editovanom poli.

Nájs (Menu Heslá)

Tento príkaz použijete zvlášť v prípade, ak chcete zmeniť parametre hľadania hesiel, napr. fonetické hľadanie òi morfologické hľadanie. Príkaz je ale možno použiť i pre bežné vyhľadanie hesla, napr. keď máte skrytý Panel nástrojov. Ak je panel nástrojov zobrazený, je asi jednoduchšie zadávať heslá priamo v okienku na začiatku panelu.

Príkaz zobrazí dialóg Nájdí heslo. Po vložení hesla a potvrdení dialógu sa vložené slovo zobrazí v Paneli nástrojov a vyhľadané heslo sa zobrazí.

Skratky

Klávesa: CTRL+F

Dialóg Nájdi heslo

Dialóg obsahuje predovšetkým editačné pole, do ktorého napíšete slovo, ktorého preklad chcete vyhľadať. Pomocou klávesy šípka dole alebo pomocou myši a tlačítka na pravom okraji editačného poľa je možné vybrať i skôr zadané heslá.

Pod editačným poľom sú nasledujúce položky.

Fonetické hľadanie

V jazyku ako je angličtina je veľký rozdiel medzi písanou a hovorenou podobou slova. Niekedy je užitočné mať možnosť vyhľadať i slovo, ktorého výslovnosť dobre poznáte, ale neviete presne, ako sa píše. Ak máte začiarknutú voľbu fonetické hľadanie, Lexicon Vám nájde i tieto slová.

Tvaroslovné hľadanie

V rade prípadov je treba vyhľadať i slovo zadané v inom ako základnom tvare. Typickým prípadom sú slová a slovné spojenia vkladané z iných aplikácií (encyklopédie, nápovedy, stránky Internetu). Tiež sa pravdaže môže stať, že základný tvar slova nepoznáte. Ak je začiarknutá voľba tvaroslovné hľadanie, Lexicon Vám správne vyhľadá i také slová: *išiel (ís)*, *psa (pes)* apod.

Hľadanie v oboch smeroch

Pri aktívnej práci s cudzím jazykom je treba striedavo vyhľadať slová v jednom i druhom smere. Pri začiarknutej voľbe hľadania v oboch smeroch Lexicon automaticky prepína medzi dvoma smermi a zbavuje Vás tak povinnosti voliť smer prekladu.

Fulltextové hľadanie

V prípade, že je táto voľba povolená, Lexicon súčasne vyhľadá všetky výskyty daného slova vnútri iných hesiel. Výsledok hľadania potom usporiada podľa toho, či hľadané slovo našiel vo frázi, v preklade, príklade či výklade. Môžete tiež zadať zložitejšiu otázku, bližšie pozri [Otázky fulltextového hľadania](#)

V závislosti na zakúpených slovníkoch nemusia byť niektoré voľby povolené, napr. fulltextové hľadanie je k dispozícii len u veľkých slovníkov a fonetické hľadanie funguje len v prípade angličtiny.

Po potvrdení zadaného hesla a volieb sa vykoná vyhľadanie hesla a jeho zobrazenie.

Otázky fulltextového hľadania

V prípade zapnutého fulltextového hľadania sa vyhľadajú všetky výskyty zadaného hesla kdekoľvek v slovníku. Tieto výskyty sú potom v heslách zobrazené odlišnou farbou.

Okrem jednotlivých slov či slovných spojení môžete zadávať i zložitejšie otázky typu:

- Vyhľadaj všetky heslá, v ktorých sa vyskytujú súčasne slová **dať** a **pokyn**: zadáte jednoducho **dať pokyn** alebo ak chcete, tak **dať & pokyn**
- Vyhľadaj všetky heslá, u ktorých sa v rámci jednej položky (to znamená v prekladoch jedného významu, v tom istom príklade či v rámci jednej definície) objavujú súčasne slová **muž** a **žena**. Zadajte **muž + žena**.
- Vyhľadaj všetky heslá, v ktorých sa vyskytuje buď **chlapec** alebo **hoch**. V tomto prípade zadajte: **chlapec | hoch**.
- Vyhľadaj heslá, kde sa vyskytuje **starý** ale nie **nový**: zadajte **starý - nový**.
- Vyhľadaj heslá, kde sa vyskytujú slová **základná**, **stredná** či **vysoká** súčasne so slovom **škola**. Potom zadajte **(základná | stredná | vysoká) & škola**.

Inými slovami, pre konštrukciu zložitejších otázok môžete používať guľatú zátvorku a nasledujúce operátory:

- & pre logické A (možno použiť aj slovo **AND**)
- | pre logické LEBO (možno použiť aj slovo **OR**)
- pre logický rozdiel
- + pre logické A ovšem zúžené na rovnakú položku

V záložke Možnosti - fulltext môžete fulltextové prehľadávanie obmedziť iba na určité položky.

Uèenie (Menu Heslo)

Ak sa chcete dôkladne nauèi slovnú zásobu niektorého tématického okruhu, vyvolajte tento príkaz.

Príkaz zobrazí dialóg Uèenie a skúšanie. Po výbere témy a prípadnej zmene ěalších parametrov stisnite tlačítko **Uèenie** alebo tlačítko **Skúšanie**.

Ak si vyberiete **Uèenie**, zobrazí sa v dolnej èasti okna Panel uèenia a môžete sa zaèa uèi.

Ak si vyberiete **Skúšanie**, zobrazí sa v dolnej èasti okna Panel skúšania a môžete si svoje znalosti overi.

Skratky

Klávesa: CTRL+PRI

Dialóg Uèenie a skúšanie

Dialóg obsahuje predovšetkým zoznam tématických okruhov dostupných pre daný slovník. V závislosti na nastavenom smere Zo slovenèiny / Do slovenèiny (buzola v Paneli nástrojov) sa ponúkajú témy z anglicko-slovenskej (resp. nemecko-slovenskej) alebo slovensko-anglickej (resp. slovensko-nemeckej) èasti slovníka. Témy sú usporiadané podľa oblastí.

Hlavnú èasť dialógu zaberá zoznam tématických okruhov. Tie sú prehľadne usporiadané do stromu, najprv podľa východiskového slovníka (študijný, veľký) ìalej podľa hlavných tématických skupín (napr. ÷udia, Rastliny, Šport apod.). V samostatnej skupine sú témy, ktorá ste si sami vytvorili príkazom Vlastné témy v menu Úpravy.

Do druhého zoznamu si presúvate témy, ktoré sa chcete nauèi alebo ktoré si želáte precvièova. Vybra môžete až desa tém, väčší počet už nie je príliš praktický.

Pod týmto zoznamom sú prepínaèe, ktoré ovplyvujú, akým spôsobom sú predkladané heslá na uèenie alebo skúšanie.

v náhodnom poradí

Ak je táto voľba vypnutá, heslá sa predkladajú v tom poradí, v akom bývajú zobrazené v strome v ÷avej èasti obrazovky. Pri zapnutí voľby sú heslá predkladané v náhodnom poradí. Ak je súčasne zapnutá voľba **Stále dookola**, môže sa i po krátkom okamihu vyskytnú to isté heslo znovu.

stále dookola

Ak je táto voľba vypnutá, každé heslo sa zobrazí iba jeden raz. Ak máte zapnutý panel navigácie, v ÷avej èasti obrazovky je zobrazený zmenšujúci sa zoznam slov témy až do okamihu, keď sú všetky heslá vyèerpané. Pri zapnutí voľby sa zoznam prechádza stále dookola a to bui v prirodzenom alebo náhodnom poradí až do okamihu, keď uèenie (prípadne skúšanie) sami ukonèíte.

automaticky

Táto voľba je významná pre režim uèenia. Štandardne je zapnutá, èo znamená, že heslá sú automaticky predkladané urèitým tempom. Rýchlosť navolíte posuvníkom umiestneným v pravej dolnej èasti dialógu. Každé heslo je zobrazené a prípadne je prehraná jeho výslovnosť. Zatia sa preloží ìalšie heslo. Pri vypnutej voľbe sa ìalšie heslo zobrazí až po stisnutí tlačítka ìalší.

Po stisnutí tlačítka **Uèenie** alebo **Skúšanie** sa zaháji zvolená èinnosť.

Tvaroslovie (Menu Heslo)

Tento príkaz použijete v prípade, ak neviete, ako sa dané slovo skloďuje alebo èasuje. Po vyvolaní príkazu sa správne tvary objavia v prehľadnej tabuľke.

Skratky

Klávesa: CTRL+T

Výslovnosť (Menu Heslo)

Tento príkaz použijete v prípade študijného èi ve¾kého slovníka, ak máte v počítaèi zvukovú kartu a vložený inštalovaný CD Lexicon. Program Vám prehrá správnu výslovnosť tohoto slova nahovorenú rodeným hovorcom v CD kvalite. Ak chcete, aby Vám Lexicon prehrával výslovnosť automaticky, zaškrtnite vo¾bu **Vyslovovať každé zobrazené heslo** v záložke Systém.

Skratky

Tlaèidlo:

Klávesa:

CTRL+W

Porovnanie (Menu Heslo)

Tento príkaz použijete v prípade, ak si chcete precvièi správnu výslovnos aktuálneho hesla. V dialógu Precvièovanie výslovnosti máte možnos si porovna vlastnú a originálnu výslovnos poèúvaním i v grafickom vyjadrení.

Dialóg Precvičovanie výslovnosti

Dialóg obsahuje dve časti: **Originálna nahrávka** a **Vlastná nahrávka**. Pomocou dvoch prostredných tlačidiel v dolnej časti dialógu si môžete nahráť vlastnú výslovnosť. Pomocou tlačidiel vedľa grafického znázornenia dvoch nahrávok môžete striedavo prehrávať originálnu a vlastnú nahrávku.

Späť (Menu Heslá)

Tento príkaz použijete, ak sa potrebujete vrátiť na skôr zadané alebo prezerané heslo.

Lexicon si pamätá všetky heslá, ktorá ste zadali na vyhľadávanie buď priamo z klávesnice, prenosom cez schránku alebo odklepnutím niektorého prekladu hesla.

Týmto spôsobom sa môžete vrátiť späť až o 32 krokov.

Skratky

Tlačidlo:

Klávesa:

ALT + šípka doľava

Pozri tiež príkaz Vpred.

Dopredu (Menu Heslo)

Tento príkaz použijete, ak ste sa vracali na niektoré heslo príkazom Späť a potrebujete sa "dostať" na ďalšie heslo (teda to, ktoré bolo oproti práve zobrazenému heslu zadané neskôr).

Skratky

Tlačidlo:

Klávesa:

ALT + šípka doprava

Predchádzajúci (Menu Heslo)

Tento príkaz použijete, ak chcete zobraziť heslo, ktoré abecedne predchádza práve zobrazenému heslu. Majte na pamäti, že pre triedenie slov a slovných spojení existujú v rôznych jazykoch rôzne konvencie. Lexicon sa ich snaží rešpektovať.

Skratky

Tlačidlo:

Nasledujúci (Menu Heslo)

Tento príkaz použijete, ak chcete zobraziť heslo, ktoré abecedne nasleduje za práve zobrazeným heslom. Majte na pamäti, že pre triedenie slov a slovných spojení existujú v rôznych jazykoch rôzne konvencie. Lexicon sa ich snaží rešpektovať.

Skratky

Tlačidlo:

Témy

Týmto príkazom zobrazíte hlavné témy nápovede.

O programe (Menu Nápoveda)

Použite tento príkaz, ak Vás zaujíma autor programu, rok jeho vzniku èi èíslo verzie.

Zadanie otázky

Do tohoto poľia napíšte slovo, ktoré chcete preložiť a stisnite klávesu Enter. Lexicon vyhľadá odpovedajúce heslo alebo heslá, tieto zobrazí v Výsledok otázky a preklad prvého hesla v okne prekladov.

Zmeni smer prekladu

Toto prvé tlačítko v Paneli nástrojov hneď za oknom pre zadávanie hesla vás informuje o smere prekladu. Ak je tlačítko zatlačené, jedná sa o preklad zo slovenčiny do cudzieho jazyka, v opačnom prípade z cudzieho jazyka do slovenčiny.

Ak máte nastavené hľadanie v oboch smeroch v dialógu Nájdí heslo, Lexicon sám tlačítko podľa potreby prepína a má skôr informatívny charakter. V prípadoch, že nemáte vyššie uvedenú voľbu dovolenú alebo potrebujete smer zmeniť ručne, stisnite toto tlačítko.

Skratky

Tlačidlo:

Panel nástrojov

Panel nástrojov je zobrazený na hornom okraji okna, hneď pod menu. Je určený pre rýchle vyvolanie často používaných príkazov programu Lexicon. Stačí umiestiť kurzor myši na zvolené tlačítko a stisknúť ľavé tlačítko myši, príkaz sa ihneď uskutoční.

Ak si nie ste istí, ktorý príkaz tlačítko reprezentuje, stačí presunúť kurzor myši na príslušné tlačítko. Na stavovom riadku sa objaví podrobnejší opis príkazu. Súčasne sa objaví stručná nápoveda vo forme žltého okienka pod tlačítkom.

Ak chcete skryť alebo zobrazíť Panel nástrojov, použite prepínač **Panel nástrojov** v dialógu Vzhľad.

Stisknúť

Ak chcete
Zmeniť smer prekladu.

Prejsť na skôr zobrazené heslo.

Prejsť na neskôr zobrazené heslo.

Prejsť na predchádzajúce heslo v abecede.

Prejsť na nasledujúce heslo v abecede.

Panel uèenia slovèiek

Tento panel sa automaticky zobrazí, ak v dialógu Uèenie a skúšanie stisknete tlačítko **Uèenie**. Jednotlivé tlačítká panelu Vám umožnia zastaviť a obnoviť, zastaviť èi znovu spustiť prehrávanie slovèiek.

Stisnúť

Ak chcete
Posunúť na ěalšie slovo v neautomatickom režime.

Znovu spustiť prehrávanie slov.

Pozastaviť automatické prehrávanie alebo ich opäť obnoviť.

Zastaviť prehrávanie slov (zoznam slov sa obnoví v pôvodnej podobe).

Ukonèiť režim uèenia.

Panel skúšania slovíčiek

Tento panel sa automaticky zobrazí, ak v dialógu Učenie a skúšanie stisknete tlačítko **Skúšanie**. Do prvého poľa panelu môžete zadávať svoje tipy na správne preklady, ďalšie tlačítka sú určené pre preskočenie známeho alebo neznámeho slovíčka, prípadne pre zobrazenie správnych prekladov.

Stisnúť

Ak chcete
Preskočiť slovo, pretože ho naozaj poznáte.

Preskočiť slovo, pretože ho bohužiaď nepoznáte.

Zobrazí si správne preklady. Medzitým stisnúť niektoré z
predchádzajúcich dvoch tlačidiel.

Ukončiť režim skúšania.

Výsledok otázky

Toto okno býva zobrazené v ¾avej èasti okna programu Lexicon a obsahuje zoznam hesiel, ktoré boli na základe vašaj otázky vyh¾adané.

V prípade, že ste zadali skupinu slov (teda viac ako jedno slovo), v zozname sú uvedené slová v tom poradí, ako boli zadané.

V prípade, že sa nájde viac hesiel na danú otázku, zobrazia sa v zozname všetky tieto heslá. Podrobne pozri Slovo nájdené.

V prípade, že žiadne vhodné heslo nebolo nájdené, zobrazí sa zoznam podobných alebo iný vhodných slov.

Podrobne pozri Slovo nenájdené.

Slovo nájdené

V určitých prípadoch je možné pre jednu otázku dostať viacero možných hesiel. Záleží pravdaže na aktuálnom nastavení parametrov v dialógu príkazu Nájs.

Jedná sa predovšetkým o určité prípady:

- Zadané slovo je odvodené od dvoch rôznych slovných základov, napr. slovo *ženu* je tvarom slova *žena* i slovesa *hnať*. To iba pri zapnutom **tvaroslovnom vyhľadávaní**.
- Zadané slovo môže byť i fonetickým prepisom niektorého iného hesla, napr. v anglickom slovníku sa k slovu *sin* ponúknu heslá *sin, sing, thin* a *thing*. To iba pri zapnutom **fonetickom vyhľadávaní**.
- Zadané slovo sa vyskytuje v dvoch jazykoch, napr. slová *list* alebo *mostsa* vyskytujú v slovenčine i angličtine. Slovo z opačného jazyka je v tomto prípade v zozname označené vlnkou. Takéto vyhľadávanie funguje iba v prípade, že je nastavené **hľadanie v oboch smeroch**.
- K zadanému slovu existujú tvaroslovne blízke slová, ktorých preklady by mohli užívateľ zaujímať. Napr. k slovu *nepekný* sa zobrazia heslá *nepekný* i *pekný*, k slovu *ostro* heslá *ostro* i *ostrý* alebo v prípade angličtiny sa k slovu *would* zobrazia heslá *would* i *will*.
- Ak ste zakúpili viac slovníkov od jedného jazyka, Lexicon automaticky prehľadáva všetky. Heslá z rôznych slovníkov sú pre prehľadnosť označované rôznymi ikonami, napr. študijný slovník je otvorená kniha, veľký slovník chrám, hospodársky slovník trojrozmerný graf apod.

Ak máte nastavené vyhľadávanie fonetické, tvaroslovné i v oboch smeroch, môže zoznam obsahovať ťažkú kombináciu predchádzajúcich možností. To pravdaže nie je na škodu, pretože je možno ľahšie vybrať vhodné heslo. Navyše je možné si uvedomiť zaujímavé súvislosti, ktoré vedú k hlbšiemu preniknutiu do cudzieho jazyka.

Slovo nenájdené

V prípade, že slovo nebolo v slovníku nájdené, môže sa jednať buď o preklep pri jeho zadávaní alebo o prostý fakt, že dané slovo v danom slovníku nie je. Lexicon sa snaží poskytnúť pomoc v oboch prípadoch. Preto užívateľovi ponúkne zoznam slov, ktorá sa v slovníku vyskytujú a navyše:

- od zadaného slova sa líši v jednom zmenenom, zvyšnom alebo chýbajúcom písmene alebo došlo k prehodeniu poradia písmen,
- majú so zadaným slovom spoločný začiatok slova.

Slová prvej skupiny sú v ponuke označená ako **Preklepy**, slová druhej skupiny ako **Okolie**.

Skutočnosť, že Lexicon ponúka podobné slová, je možné s výhodou využiť i pri vkladaní slova do otázky. Stačí totiž vložiť pár prvých písmen, odoslať otázku a Lexicon zobrazí všetky "blízke" slová.

Zoznamy odkazov

V ¾avej dolnej èasti obrazovky Lexiconu sa zobrazuje zoznam slov, ktoré majú k aktuálnemu heslu urèitý vzťah. Pod¾a typu tohoto vzťahu sú rozdelené do niekoľkých skupín a usporiadané do tvaru stromu. Menšie skupiny sú hneď rozvinuté, väčšie je možno zobrazíť rozvinutím príslušného uzlu stromu.

Synonymá

Sú slová rovnakého alebo podobného významu. Napr. šikovný, bystrý, chápaný, vnímavý ap.

Antonymá

Sú slová opaèného významu. Napr. k bystrý slovo hlúpy.

Tématické okruhy

Ľalej sa pri slove môže vyskytnúť jeden alebo viacero tzv. tématických okruhov. Každý taký okruh združuje slová patriace k jednej téme, napr. Rodina, Vtáky, Listnaté stromy, Farby ap.

Predpony

Sú slová, ktoré sa líšia od aktuálneho hesla svojou predponou. Rozsah tejto skupiny závisí na aktuálnom jazyku a slovníku.

Odvoodené slová

Sú slová, ktorá sa líšia od aktuálneho hesla svojou príponou. Rozsah tejto skupiny závisí na aktuálnom jazyku a slovníku.

Kmene slova

Táto skupina obsahuje všetky heslá, z ktorých sa dané slovo vytvorilo. Napr. k nemeckému Fachoberschule: Fach, Ober, Schule, ale i Oberschule.

Frázové slovesá

V angliètine rad slovík tvorí v spojení s predložkou alebo príslovkou slovné spojenia, ktoré majú i dosť odlišný význam ako pôvodné slovo. Hovorí sa im frázové slovesá a patria medzi dôležité oblasti znalosti angliètiny. Preto sú tu uvádzané v samostatnej skupine.

Slovné spojenia

V tejto skupine sú ponúkané slová alebo slovné spojenia, ktorá obsahujú aktuálne heslo ako svoju èasť. Napr. k anglickému put: put-down, put-on, shot put atd.

Okolie

Sú slová z blízkeho abecedného okolia aktuálneho hesla. Zobrazovanie týchto hesiel je štandardne vypnuté.

Zobrazovanie jednotlivých skupín si môžete nastaviť v dialógu [Odkazy](#).

Tento strom je vynikajúcou uèebnou pomôckou, ktorá Vám prirodzenou formou ukazuje súvislosti medzi jednotlivými heslami.

Ak v ktoromkoľvek z dvoch zoznamov kliknete ľavým tlačítkom myši na slovo, ihneď sa zobrazí jeho príslušný preklad. Tiež je možné sa v zozname pohybovať pomocou šípok hore a dolu a Lexicon priebežne zobrazuje odpovedajúce preklady.

Preklady hesiel

Základné okno programu Lexicon. V òom sa zobrazuje preklad hesla spolu s ïalšími informáciami slúžiacimi k lepšiemu porozumeniu. Preklady sú èlenené do významových radov usporiadaných obvykle podľa frekvenèného òi etymologického h¾adiska.

V hesle sú obvyklé nasledujúce položky:

Heslo

Je zobrazené hneï na zaèiatku modrou farbou a väëším písmom.

Ľalšie písané podoby

Zobrazujú sa ihneï za heslovým slovom menším písmom a tmavšou farbou. V zátvorke býva uvedené geografické òi èasové zaradenie tohoto tvaru, napr. AmE pre americkú angliètinu.

Výslovnosť

Je zobrazená v hranatých zátvorkách èervenou farbou hneï za heslom. Pre zápis výslovnosti je použitá Medzinárodná fonetická abeceda. Ak kliknete myšou na tento zápis, Lexicon Vám prehrá správnu výslovnosť.

Slovný druh

Je zobrazený buï ihneï za heslom, resp. jeho výslovnosťou alebo vždy na zaèiatku skupiny prekladov odpovedajúcim jednému slovnému druhu. Pre¾ad skratiek pre slovné druhy

Preklady

Sú zobrazené základnou farbou. Ak kliknete na niektorý preklad ¾avým tlačítkom myši, preklad sa presvieti a je možno ho napr. vložiť do schránky. Ak kliknete na preklad pravým tlačítkom, zobrazí sa malé menu so zoznamom možností. Ak kliknete ¾avým tlačítkom dvakrát po sebe, vyh¾adá sa ihneï spätný preklad hesla.

Ve¾kosť písma a jeho tvar možno voliť príkazom Písmomenu Úpravy.

Upresnenie významu

Je písané pred alebo za odpovedajúcimi prekladmi (v závislosti na smere prekladu) a je písané kurzívou zelenou farbou.

Informácia o valencii

Je písaná za príslušným slovesom alebo iným slovom kurzívou modrou farbou.

Príklady

V niektorých prípadoch je žiadúce doplniť preklad alebo výklad príkladom. Príklady sú písané vždy na nový riadok odlišným typom písma.

Gramatické poznámky

Vo výnimoèných prípadoch je význam hesla doplnený upresòujúcou poznámkou. Tá je potom písaná drobnejším písmom èervenou farbou.

Skratky slovných druhov

Pre oznaèenie slovného druhu v okne prekladov sú použité nasledujúce skratky:

N	pre podstatné mená
Adj	pre prídavné mená
Pron	pre zámená
Num	pre èíslovky
V	pre slovesá
Adv	pre príslovky
Prep	pre predložky
Conj	pre spojky
Part	pre èastice
Intr	pre citoslovcia

Stavový riadok

Stavový riadok je zobrazený na dolnom okraji okna programu Lexicon. Ak ho chcete zobraziť alebo skryť, použite voľbu **Stavový riadok** v dialógu Možnosti - Výzor.

Ľavá časť stavového radu podrobne vysvetľuje príkaz, ktorý bude vykonaný po zvolení aktuálnej položky menu alebo toho tlačítka Panelu nástrojov, na ktorom sa nachádza kurzor.

Pravá časť stavového radu opisuje zapnutie kláves Caps Lock, Num Lock a Scroll Lock.

Titulok

Titulok je horný okraj okna, v ktorom sa nachádza zvolený jazyk a meno programu. V $\frac{3}{4}$ avom rohu titulku je tzv. systémové menu, v pravom rohu potom tlačítka pre minimalizáciu okna, maximalizáciu okna a ukonèenie programu.

Rolovacie lišty

V prípade, že sa heslo nezmesť do okna prekladov celé, zobrazia sa na pravom okraji okna tzv. rolovacie lišty. Tie ukazujú, aká veľká časť hesla je práve zobrazená. Ďalej môžete pomocou šípok posúvať v okne hore a dolu a tak si prezrieť heslo celé.

Lingea s.r.o

Firma Lingea s.r.o. vyvíja a dodáva kvalitné elektronické slovníky a ďalšie jazykové nástroje, ako sú korektúry pravopisu či slovníky synonymm viacerých európskych jazykov.

Adresa:

Lingea s.r.o.
Husova 8a, 60200 Brno
Ěeská republika

Kontakty:

tel: 0420-5-43235026
fax: 0420-5-41221084
web: www.lingea.cz
e-mail: info@lingea.cz

Na našich internetových stránkach nájdete:

- informácie o všetkých produktoch
- demoverzie všetkých produktov
- zoznam predajcov
- technickú podporu, opravy a doplnky

